

Voorstel

Gemeenteraad

Datum:

Opsteller:

Klarinde Bosman

Zaak:

Contactgegevens:

klarinde.bosman@midden-groningen.nl

Portefeuillehouder: Erik Drenth

Stukken ter inzage:

Onderwerp: Jaarverslagen 2018 openbaar primair onderwijs

1. Voorstel

- Kennis nemen van de jaarverslagen 2018 van Scholengroep OPRON, Stichting Ultiem Onderwijs, Stichting OPOS, en Stichting Jan Ligthartschool.
- Voor geen van de jaarverslagen een zienswijze in te dienen naar aanleiding van de jaarrekening 2018.

2. Inleiding

De lokale overheid heeft een repressieve toezichtrol ten aanzien van een zelfstandige stichting voor openbaar primair onderwijs. Het zelfstandige bestuur oefent direct alle taken van een 'regulier' bestuur uit. Niet alleen de Raad van Toezicht ziet hierop toe, maar ook de onderwijsinspectie doet in het vierjaarlijks onderzoek bij besturen en scholen uitspraken over het financieel beheer van het bestuur.

Het extern toezicht van gemeenten richt zich op een genoegzaam aantal openbare basisscholen (Wpo Artikel 23, vierde lid).

Wij hebben tussen juni en september de jaarverslagen van de verschillende schoolbesturen ontvangen. Wij stellen u voor kennis te nemen van de jaarverslagen en op basis van de jaarverslagen geen zienswijze in te dienen.

3. Publiekssamenvatting

De raad heeft een toezichtrol als het gaat om het openbaar primair onderwijs. Vanuit die verantwoordelijkheid heeft de raad kennis genomen van de jaarverslagen openbaar primair onderwijs over 2018.

4. Bevoegdheid van de raad

Externe toezichtrol openbaar primair onderwijs. Het jaarverslag dient conform Wpo (Wet Primair Onderwijs) artikel 48, lid 8, ter kennisname te worden aangeboden aan de gemeenteraad.

5. Beoogd effect

Naleving zorgplicht Openbaar onderwijs, conform artikel 48 van de Wpo door invulling te geven aan de repressieve toezichtrol van de gemeente voor wat betreft het openbaar primair onderwijs.

6. Historische context

Scholengroep OPRON

Scholengroep OPRON (OPRON) verzorgt openbaar primair onderwijs in de gemeenten Midden-Groningen, Stadskanaal en Veendam. Tot OPRON behoren twintig scholen voor basisonderwijs. De stichting kent één school voor speciaal basisonderwijs, één school voor (voortgezet) speciaal onderwijs, twee Daltonscholen, een Jenaplanschool en een aantal brede scholen.

Omdat OPRON in drie gemeenten werkt (Stadskanaal, Veendam en Midden-Groningen), voeren de drie gemeenten het repressieve toezicht gezamenlijk uit.

De jaarstukken 2017 van Scholengroep OPRON gaven een verhoogd risicoprofiel weer. Op 28 maart jongstleden heeft uw raad besloten een zienswijze in te dienen over de jaarstukken 2017.

In februari Op 2 juli 2019 heeft OPRON een reactie op de gestuurd op deze zienswijze. OPRON geeft aan zich terdege bewust te zijn van de financiële situatie, en maatregelen te treffen om deze situatie te verbeteren. Onder andere een verbeterde planning & control-cyclus, een goed functionerende auditcommissie en een beleid om de kengetallen binnen de gehanteerde normen te laten vallen zijn hier voorbeelden van. Wij stellen voor kennis te nemen van de reactie van OPRON op de ingediende zienswijze (bijlage 1b).

Stichting Ultiem Onderwijs

Met ingang van 2018 is het openbaar basisonderwijs in voormalig gemeente Hoogezand-Sappemeer verzelfstandigd en ondergebracht in een Stichting, Stichting Ultiem. Onder Stichting Ultiem vielen 9 basisscholen, waaronder één school voor speciaal onderwijs (SBO De Zwaaiikom) en in totaal circa 1700 leerlingen. Met ingang van 1 augustus 2019 is de SBO De Zwaaiikom van Stichting Ultiem overgegaan naar RENN4. Dit omdat de belangen van het gespecialiseerd onderwijs en dus ook de belangen van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften en hun ouders kunnen beter vertegenwoordigd worden door een organisatie die deze expertise bezit en beschikt over een goed regionaal en landelijk netwerk. Het leerlingenaantal van Stichting Ultiem is hiermee gedaald naar circa 1620.

Stichting OPOS

Stichting OPOS (Openbaar Primair Onderwijs Slochteren) heeft 6 basisscholen in voormalig gemeente Slochteren en een School in de wijk Meerstad die sinds 2017 onder de gemeente Groningen valt. In totaal had OPOS in 2018 1016 leerlingen.

Met ingang 2018 werkt Stichting OPOS met een raad van toezicht model. Na 2018 is er een turbulente periode ontstaan voor Stichting OPOS, die uiteindelijk heeft geleid tot het uitvallen van een Bestuurder en het vertrek van de Raad van Toezicht. Er is een interim bestuurder aangetrokken met als opdracht de toekomst van de Stichting OPOS onder de loep te nemen. Dit heeft tot het volgende conclusie geleid: resultaat geleid: Wederopbouw van de Stichting is niet in het belang van de scholen en de leerlingen. Voorgenomen is de zeven scholen onder te brengen bij andere schoolbesturen waarna Stichting OPOS kan worden opgeheven.

Stichting Jan Ligthartschool

De Stichting Jan Ligthartschool is verantwoordelijk voor De Jan Ligthartschool in Westerbroek en vormt een uitzondering op de bovengenoemde schoolbesturen omdat het een onderwijskundig experiment betreft. Het experiment betreft zowel de ontwikkeling van een vernieuwend onderwijskundig concept als de organisatorische vormgeving van de school. De school telt 34 leerlingen. Voor het toezicht vanuit de gemeenteraad gelden echter dezelfde afspraken als bij de andere schoolbesturen.

7. Argumenten

De jaarstukken 2018 van de schoolbesturen bestaan uit twee onderdelen het jaarverslag/bestuursverslag en de jaarrekening.

Het jaarverslagen/bestuursverslag 2018 (Inhoudelijk)

Algemeen

De verantwoordelijkheid van uw raad met betrekking tot het openbaar onderwijs spitst zich toe op de grondwettelijke (artikel 23) zorgplicht om voor onze inwoners te voorzien in voldoende openbaar algemeen vormend lager onderwijs in een genoegzaam aantal scholen.

Een genoegzaam aantal betekent dat binnen een straal van 10 kilometer voor iedere inwoner een mogelijkheid bestaat tot het volgen van openbaar primair onderwijs. Voldoend openbaar algemeen vormend lager onderwijs is onderwijs dat voldoet aan de kenmerken van levensbeschouwelijke neutraliteit en algemene toegankelijkheid.

Op basis van de 4 jaarverslagen kunnen we stellen dat in onze gemeente op dit moment 'in een genoegzaam aantal basisscholen onderwijs wordt gegeven dat we voldoen aan de wezenskenmerken van openbaar onderwijs'.

Opron

De dalende trend in het verzuimpercentage zet in 2018 gestaag door. Kende OPRON in de jaren 2013 tot en met 2016 een verzuimpercentage dat tussen de 9,6 procent en de 11,1 procent schommelde, werd in 2017 een percentage van 8,4 procent gehaald. In 2018 is dit percentage verder gedaald naar 7,3 procent; weliswaar een hoog percentage voor de regio, maar niet verwonderlijk gezien de leeftijdsopbouw van het personeelbestand van OPRON.

Het personeelsbestand van OPRON is aan positieve verandering onderhevig. Als eerste positieve beweging is de grote afname van de parttime-ratio (van ruim vijftig procent in 2016 naar 34,2 procent in 2018) te zien. Daarnaast is te zien dat het totale aantal fte's dat binnen de Scholengroep werkzaam is, afneemt naarmate het aantal leerlingen afneemt. Daarnaast is het aandeel 55+ plussers in de gehele formatie afgenomen, wat er voor zorgt dat het personeelsbestand minder kwetsbaar is voor ziekte en de toenemende werkdruk.

Alle basisscholen van OPRON in Midden-Groningen zijn als voldoende beoordeeld door de inspectie.

Stichting Ultiem

Het verzuimpercentage is gestegen ten opzichte van 2017. Dit heeft voor een deel te maken met de verzelfstandiging en reorganisatie binnen Ultiem. Vanaf augustus 2018 daalt het percentage weer. In het personeelsbestand is sprake van een onevenwichtige leeftijdsopbouw waarbij de categorie 45 jaar en ouder de grootste is. De reguliere basisscholen zijn voldoende beoordeeld door de

inspectie, de SBO De Zwaaiikom als zwak.

Stichting OPOS

Het verzuimpercentage was in 2018 8,6% en daarmee lager dan de voorgaande jaren. De leeftijdsopbouw is redelijk gespreid over verschillende leeftijdscategorieën. Alle OPOS scholen zijn in 2018 als voldoende beoordeeld door de inspectie.

Stichting Jan Ligthartschool

De inspectiescore was in 2017 was voldoende. Maar het de kwaliteit staat wel onder druk door de geringe omvang van de school. Er is geen sprake geweest van personele wisselingen maar wel van langdurig verzuim van een van de leerkrachten. De impact van ziekte van een leerkracht op een kleine school is groot. De totale personele bezetting in 2018 was 3,19 fte.

Er is een risico-analyse gemaakt om de risico's in beeld te brengen en te beheersen.

De jaarrekeningen 2018

Algemeen

De gepresenteerde kengetallen (Liquiditeit, solvabiliteit, weerstandvermogen en rentabiliteit) van de schoolbesturen vallen grotendeels binnen de gehanteerde normen. Ze vormen geen aanleiding voor het indienen van een zienswijze.

Scholengroep OPRON

Na vier jaren van negatieve resultaten (2014 tot en met 2017) is 2018 een jaar met een positief exploitatieresultaat (à €103.213,-). In de begroting was rekening gehouden met een positief exploitatieresultaat van €102.265,-. Opvallende posten zijn de fors hogere personeelslasten (€ 17.019.889,- in plaats van de begrote € 15.520.303,-; voornamelijk veroorzaakt door een nieuwe CAO en een malus van het Vervangingsfonds), die in het exploitatieresultaat weggestreept worden met een tevens fors hogere Rijksbijdrage (€ 20.394.154,- in plaats van de begrote €18.286.907,-; veroorzaakt door normaanpassingen, werkdrukkiddelen en gerealiseerde groeibekostiging).

De in het bestuursverslag over 2018 gepresenteerde meerjarenperspectief voor de jaren 2019 tot en met 2022 laat voor het eerst sinds lange tijd louter positieve exploitatieresultaten zien. Over 2019 betreft het voorsnog slechts € 3.000,-, maar in afgelopen jaren zijn grote verliezen geleden, waardoor dit positieve meerjarig exploitatieresultaat een belangrijke trendbreuk is. In de jaren 2020 tot en met 2022 loopt dit exploitatieresultaat op tot gemiddeld € 44.000,-.

Er zijn vanuit de gemeente Stadskanaal nog een aantal vragen gesteld aan OPRON over de begroting. Hierop heeft OPRON gereageerd. De reactie treft u aan in bijlage 1 c.

Stichting Ultiem Onderwijs

Het exploitatieresultaat bedraagt € 53.394 negatief. Dit is positiever dan begroot.

Dit heeft te maken met hogere inkomsten vanuit het rijk.

De meerjarenbegroting laat op termijn een betere balans tussen inkomsten en uitgaven zien. In 2020 wordt nog een tekort verwacht. De reserve biedt voldoende ruimte om dit op te vangen.

Stichting OPOS

Het exploitatieresultaat van OPOS was 220.195 negatief. Dit was hoger dan het begrote tekort van € 176.953. Er is in de reserve voldoende ruimte om dit op te vangen. Het negatieve resultaat wordt

veroorzaakt door de hogere kosten van inhuur, advies, juridische kosten, ontslag- en outplacementkosten en hogere salariskosten.

Stichting Jan Lighartschool

Het exploitatieresultaat was € 3.931 negatief. Dit is negatiever dan was begroot. Binnen de reserve is voldoende ruimte om dit op te vangen. De meerjarenbegroting laat een positief exploitatieresultaat zien.

8. Kanttekeningen en risico's

Geen.

9. Financiële paragraaf

Een voordelig of nadelig saldo van een jaarrekening heeft geen gevolgen voor de gemeentelijke rekening/begroting.

10. Communicatie

De schoolbesturen worden geïnformeerd over de besluiten van de raad.

11. Draagvlak en vervolgtraject (afstemming, tijdpad)

Zie communicatie.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Midden-Groningen,

A. Hoogendoorn
Burgemeester

H.J.W. Mulder
Secretaris

Bijlagen:

1. A. Bestuursverslag 2018 Scholengroep OPRON
- B. Reactie OPRON op zienswijze jaarrekening 2017
- C. Reactie OPRON op vragen Bestuursverslag 2018
2. Jaarverslag 2018 Ultiem Onderwijs
3. Bestuursverslag 2018 Stichting OPOS
4. Bestuursverslag 2018 Stichting Jan Lighartschool